

LAATUA RAAKA-AINEIDEN JALOSTAMISEEN Elintarvike- ja poroalan koulutushanke

SIDOSRYHMÄYHTEYDET JA POROTALOUS

Inga-Briitta Magga

=

Yhteistyökumppaneita
Ja tärkeitä tahoja

PALISKUNNAN SUHDETOIMINTA

- ❖ Hyvä imago ei ole itsestään selvyys,
 - sen eteen on tehtävä töitä
- ❖ Yhteiskunta ympärillä muuttuu
- ❖ Suhdetoiminta oltava suunnitelmallista
- ❖ Tiedottaminen
- ❖ Itse oltava aktiivinen,
 - koska oma etu kysymyksessä

PALISKUNNAN SUHDETOIMINTA

- ❖ Vaikka oikeus olisikin takana, ei sitä kannata ottaa ensimmäiseksi esille
- ❖ Oikeat henkilöt suhdetoimintaa hoitamaan
- ❖ Nuorista syntyy tulevaisuuden asenteet
- ❖ Poromiehiä kunnallispolitiikkaan, yhdistyksiin jne.

POROTALOUDEN SIDOSRYHMIÄ

- Tielaitos
- Metsästysseurat
- Kunnat
- Matkailuyrittäjät
- Maanviljelijät
- Puistojen henkilöstö
- Työvoimatoimisto

- Poliisi
- Metsähallitus
- Yhteismetsät
- Metsänomistajien liitto
- Turvetuottajat
- Maanomistajat
- KELA

- Rajavartiolaitos
- Tiekunnat
- Kunnanvaltuutetut
- Eläinlääkäri
- Luonnonsuojelijat
- Naapuri paliskunnat
- Verohallinto

PORONHOITOALUE

- ❖ Laajuus on 122 891 km²,
 - runsaat 36 prosenttia kokomaan pinta-alasta ja
 - lähes 77 % Pohjois-Suomen pinta-alasta
- ❖ Poronhoitoalueella sijaitsevat valtion maat muodostavat erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen
- ❖ Suomessa poronomistusta ei ole rajattu etnisiin perusteisiin, vaan poroja saavat omistaa kaikki poronhoitoalueella
- ❖ Poronhoitovuonna 2004/05 poronomistajia oli 5 134
- ❖ Viime vuosina poronomistajien määrä on selvästi vähentynyt

PALISKUNNAT

- ❖ Paliskuntajärjestelmä perustuu porojen yhteistoiminnalliseen hoitamiseen kunkin paliskunnan alueella
- ❖ Poronhoitolain mukaan paliskunnan **osakkaita** ovat poronomistajat, joilla on sen alueella yksi tai useampi poro omassa merkissään
- ❖ Poronomistaja saa olla osakkaana ainoastaan yhdessä paliskunnassa
- ❖ Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu

PALISKUNTA

- ❖ **hallitus, poroisäntä, varaisäntä ja rahastonhoitaja**
- ❖ hallitus johtaa paliskunnan toimintaa
- ❖ paliskunnan päätettävät asiat ratkaistaan kokouksissa, joissa kullakin osakkaalla on lukuporojensa mukainen äänioikeus
- ❖ paliskunnan osakkaat osallistuvat paliskunnan
- ❖ toimintaan suorittamalla paliskunnalle vuosimaksun lukuporojensa mukaisessa suhteessa

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Paliskunnat muodostavat **Paliskuntain yhdistyksen**

1. Toimii paliskuntien yhdyssiteenä,
2. Kehittää poronhoitoa ja porotaloutta
3. Edistää poronhoidon tutkimusta, poronhoitoa koskevaa koetoimintaa ja poronjalostusta
4. Suorittaa muut sille poronhoitolaissa säädetyt tai määrätyt tehtävät sekä
5. Harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa (Poromies-lehti, internetpalvelut)

- ❖ Vastaa poronhoidon hallinnosta keskushallinnon tasolla
- ❖ Määrää Paliskuntain yhdistystä ja maataloustuottajain liittoja kuultuaan,
 - kuinka monta eloporoa paliskunta saa alueellaan vuosittain pitää ja
 - kuinka monta tällaista poroa paliskunnan osakas saa enintään omistaa
- ❖ Porotaloutta koskevat asiat jakautuvat MMM:ssä kolmen eri osaston kesken

Kala- ja riistaosasto (KRO)

- ❖ Vastaa yleisestä porotalouspolitiikasta ja porotalouden yleisten tavoitteiden asettamisesta
- ❖ Huolehtii myös poronhoitolain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä, kuten
 - Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoituksesta,
 - valtakunnan rajoille tulevien esteaitojen rahoituksesta ja porojen kiintiöinnistä

Maatalousosasto (MTO)

- ❖ Vastaa Porotalouden rahoituksen järjestämisestä
- ❖ Antaa lakia, asetusta ja EU:n säädöksiä tarkempia määräyksiä tukien myöntämisestä

Eläinlääkintä- ja elintarvikeosasto

- ❖ Toimii myös MMM:n alaisena, ja sen tehtävänä on mm.
 - eläinlääkintään,
 - eläintautitilanteeseen ja
 - eläintarvikehygieniaan liittyvä tutkimus, valvonta ja neuvontatyö, kuten
 - poroteurastamoiden hygieniatarkastukset
- ❖ Kuuluu myös porojen ja poronlihan sekä poroteurastamoiden hygieniaa koskevat asiat

MMM:n VELVOLLISUUS

- ❖ Valvoa, että sen alaisuudessa olevat viranomaiset hoitavat tehtävänsä asianmukaisesti
- ❖ Ministeriön tulosohjauksen piiriin kuuluvat ***Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun Työvoima- ja elinkeinokeskusten (TE-keskusten) maatalousosastot***

- ❖ Toimivat poronhoitoalueella poronhoito- ja porotalouslainsäädäntöä täytäntöön panevina ja lain noudattamista valvovina alueellisina viranomaisina
- ❖ Porotalouden eläinkohtainen pohjoinen tuki maksetaan yksittäisille poronomistajille TE -keskusten kautta
- ❖ Antaa neuvonta- ja kehittämispalveluja, jotka liittyvät työvoima- ja elinkeinokysymyksiin
- ❖ Tukee ja neuvoa pk-yrityksiä niiden elinkaaren eri vaiheissa
- ❖ Edistää yritysten teknologista kehittymistä sekä auttaa yrityksiä vientiin ja kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa

- ❖ Toteuttaa alueellista työvoimapolitiikkaa
- ❖ Suunnitelee ja organisoii työvoimapoliittista aikuiskoulutusta
- ❖ Edistää maatilataloutta, maaseudun elinvoimaisuutta ja maaseutuelinkeinoja
- ❖ Kehittää kalataloutta
- ❖ Osallistuu ja vaikuttaa alueensa kehittämiseen
- ❖ TE-keskuksen yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaa kauppa- ja teollisuusministeriö

- ❖ Petokorvausjärjestelmän osalta TE–keskusten toimivalta rajoittuu vahinkomääriä koskevien yhteenvetojen laatimiseen MMM:lle, kotkakorvausasiat eivät puolestaan maapetojen lailla kuulu MMM:n, vaan ***ympäristöministeriön (YM)*** alaisuuteen, joka vastaa esimerkiksi kotkakorvausten maksatuksesta

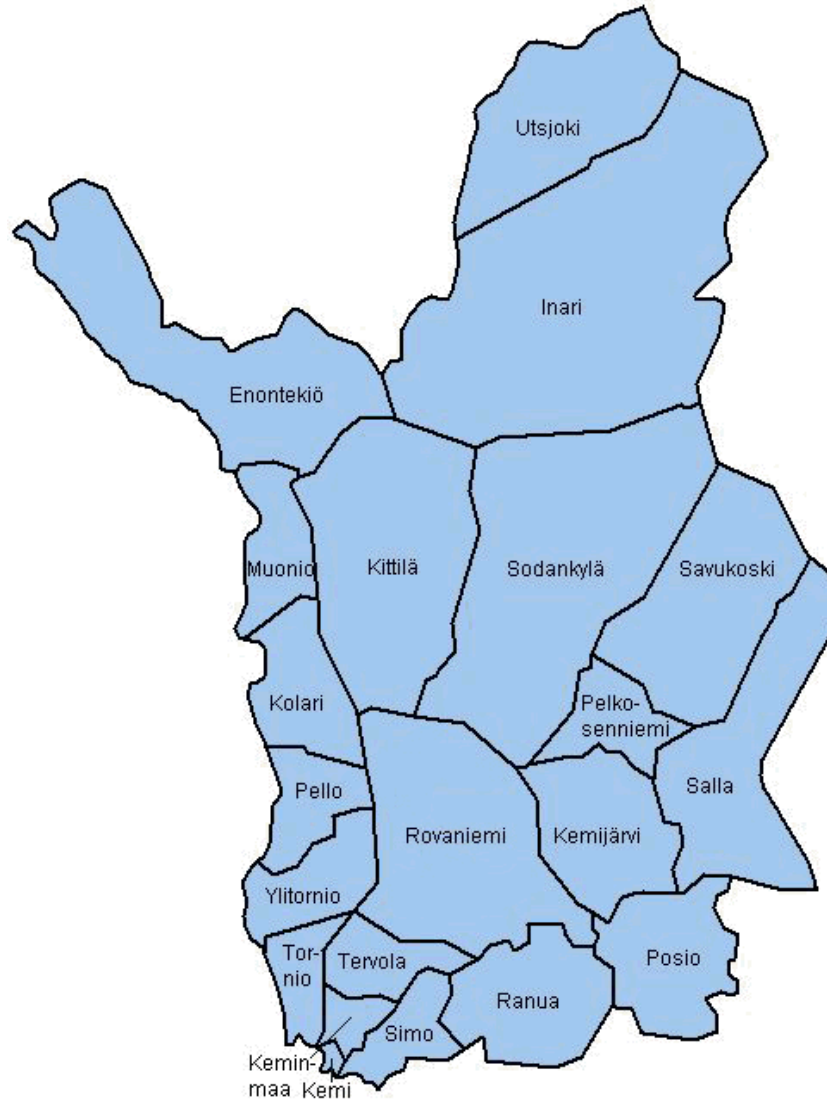
KUNTIEN MAASEUTUELINKEINO VIRANOMAISET

KUNNAT, KUNTIEN ELINKEINOVIRANOMAISET

- ❖ Vastaavat maasuorpetojen aiheuttamista maksettavista korvauksista
- ❖ Peltotuet
- ❖ *Kuntien elinkeinoviranomaiset* toimivat ja ratkovat hallinnollisesti hyvin käytännönläheisiä poronhoidon kysymyksiä
- ❖ **Neuvovat** ja auttavat rahoituslakien mukaisten hakemusten tekemisessä ja toimittavat hakemukset eteenpäin valtion elinkeinohallinnossa

PORONHOITOALUEEN KUNNAT

- ❖ Toimii MMM:n alaisena tulosohjattuna virastona
- ❖ Tehtävänä on
 - harjoittaa tieteellistä tutkimustoimintaa
 - kehittää toimialansa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä
 - edistää tutkimustulosten hyväksikäyttöä
 - tuottaa tilastoja

Kuva: Mauri Nieminen

RKTL:N POROTUTKIMUS

- ❖ Poronhoidon kehittämiseksi ja hallinnon monipuolista perustutkimusta ja poronhoidon käytännön ongelmiin liittyvää soveltavaa tutkimusta
- ❖ Tutkimustietoa maankäytön suunnittelun, elinkeinoelämän, tiedeyhteisön ja yleisön tarpeisiin
- ❖ Tarkoituksena on tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan harjoittaa ekologisesti, ekonomisesti ja sosiaalisesti kestävää poronhoitoa
- ❖ Valtaosa tutkimuksesta tehdään yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa

METLA

- ❖ Porotutkimusta tekee myös ***Metsäntutkimuslaitoksen (METLA)*** Rovaniemen asema.

- ❖ On poronhoidon osalta määrätty muun muassa seuraavat tehtävät:
1. paliskuntien toimialueiden rajojen vahvistaminen
 2. poroerotuksen määrääminen toisen paliskunnan toimesta, jos paliskunta itse on laiminlyönyt erotuksen pitämisen
 3. paliskuntain yhdistyksen toiminnasta tehtyjen valitusten käsitteleminen
 4. alueensa paliskuntien rekisterin ylläpito
 5. EVIRAN (ent. EELA) ohjeiden mukaisen elintarvikehygienian täytäntöönpanon valvominen
 6. hygienia- ja eläinsuojelutarkastukset poroteurastamoissa

- ❖ Ei ole poronhoitoon suoraan liittyviä tehtäviä, mutta maakunnan yleisestä kehittämisestä ja maakuntasuunnittelusta ja –kaavoituksesta vastaavina tahoina ne vaikuttavat osaltaan poronhoidon toimintaedellytyksiin.

METSÄHALLITUS

- ❖ On valtion liikelaitos, joka hallinnoi valtion maa- ja vesialueita
- ❖ Valtaosa poronhoitoalueen maista on valtion, Metsähallitus on keskeinen maankäyttöpäätöksiä tekevä toimija poronhoitoalueella
- ❖ Hoitaa valtion maiden luonnonsuojeluun liittyviä viranomaistehtäviä
- ❖ Useita eri tulosalueita, jotka vastaavat mm. puuntuotannosta (Metsätalous), matkailusta (Villi Pohjola), mökkitonttien myynnistä ja vuokrauksesta (Laatumaa) ja maa-aineksen otosta (Morenia).
- ❖ Hoitaa valtion maiden luonnonsuojeluun liittyviä viranomaistehtäviä

SÁMEDIGGI
SÄMITIGGE
SÄÄ'MTE'ĜĜ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

- ❖ On Suomen saamelaisten korkein poliittinen ja kulttuuri-itsehallintoelin
- ❖ Tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa Suomen perustuslaissa saamelaisille alkuperäiskansana turvattua kulttuuri-itsehallintoa
- ❖ Edustaa saamelaisia kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä ja hoitaa saamelaisten kieltä, kulttuuria ja heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevia asioita
- ❖ Oikeusministeriön hallinnonalalla, mutta ei kuitenkaan ole osa valtion hallintoa
- ❖ Käräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä ja antaa lausuntoja

- ❖ Korvaa moottoriajoneuvojen
(ei valtion) aiheuttamat porovahingot

Mela

- ❖ Hoitaa poronhoitajien, maanviljelijöiden, metsätilallisten ja kalastajien lakisääteistä sosiaalivakuutusta
- ❖ Huolehtii asiakkaiden työeläkkeistä ja tapaturmavakuutuksista
- ❖ Hoitaa myös ryhmähenkivakuutusta, luopumistukea, Mela-sairauspäivärahaa, maatalouslomitusta sekä työturvallisuusopastusta

EUROOPAN UNIONI

- ❖ Valtion viranomaisten on neuvoteltava suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä paliskunnan edustajien kanssa (poronhoitolaki 53§).

LAATUA RAAKA-AINEIDEN JALOSTAMISEEN

Elintarvike- ja poroalan koulutushanke

❖ Koulutusten internetsivut/materiaalit:

www.lao.fi/laatukoulutushanke

❖ Yhteystiedot

- Projektipäällikkö Seija Knuutila

Puh. 020 798 4168, seija.knuutila@lao.fi

- Projektisuunnittelija Henri Kitty

Puh. 020 798 4167, henri.kitti@paliskunnat.fi

